

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ASFALTTIASEMIEN YMPÄRISTÖNSUOJELUVAATIMUKSISTA

1. Esityksen pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston asetuksella täsmennettäisiin asfalttiaseman ympäristönsuojeluvaatimuksia. Samalla tehtäisiin mahdolliseksi käyttää asfalttijätettä eli asfaltin paloja ja siitä valmistettua asfalttimurskettä asfalttimassan valmistamisessa rekisteri-ilmoituksella. Siten asfalttijätettä raaka-aineena käyttävät asfalttiasemat asetettaisiin samanarvoiseen asemaan niiden uusista raaka-aineista asfalttia valmistavien asfalttiasemien kanssa, joille tällä hetkellä riittää ympäristönsuojelulain 65 §:n mukainen rekisteröinti-ilmoitus. Asfalttijätettä raaka-aineena käyttävä asfalttiasema voisi viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2018 alkaen toimia myös rekisteröidyttyään ympäristönsuojelulain mukaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Asetus korvaisi asfalttiaseman ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (448/2010). Asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

2. Nykytila

2.1 Kansallinen lainsäädäntö

Valtioneuvoston asetus asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista

Kesäkuussa 2010 voimaan tulleella asetuksella 448/2010 asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista vapautettiin asfalttiasemat ympäristöluvan hakuvelvollisuudesta ja lähtökohtaisesti ympäristönsuojelulain (86/2000) 65 §:n mukainen rekisteröinti-ilmoitus on pääsääntöisesti riittävä asfalttiaseman toiminnalle. Asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukaan asfalttiasemalla tarkoitetaan laitosta, jossa valmistetaan asfalttimassaa. Asfalttimassan valmistus on valmistelumuistion sisältämän tulkintaohjeen mukaan sidottu kiviaineksen ja bitumimassan käyttämiseen asfaltin raaka-aineena. Samalla asfalttiaseman toiminta on rajattu kiviaineksen, sideaineen, lisäaineiden ja polttonesteiden sekä valmiin asfalttimassan varastointiin.

Asetuksen voimaantulon jälkeen asfalttiasemat ovat voineet toimia ympäristönsuojelulain 65 §:ssä säädetyn rekisteröinti-ilmoituksen nojalla, jollei toimintaan tarvita ympäristönsuojelulain 30 §:n 4 momentissa mainituista syistä ympäristölupaa. Tapauskohtaisesti asfalttiaseman toiminnalta on lisäksi voitu edelleen edellyttää ympäristölupaa 28 §:n 2 momentissa mainituissa tilanteissa, kuten esimerkiksi toiminnan saattaessa aiheuttaa kohtuutonta räsitusta naapurustolle.

Nykyisellään asetus ei kuitenkaan saata rekisteröintimenettelyn piiriin niitä asfalttiasemia, jotka varastoivat alueellaan asfalttijätettä ja käyttävät sitä asfaltin valmistuksessa raaka-aineena. Nämä siten tarvitsevat edelleen toimintaansa ympäristöluvan.

Asfaltin valmistuksessa käytetään Suomessa nykyisin huomattavia määriä asfalttijätettä kiviaineksen sijasta. Asfalttiasemilla tapahtuvaa asfalttijätteen varastointia ja murskausta sekä asfaltin valmistamista murskeesta pidetään jätteen laitos- tai ammattimaisena hyödyntämisenä.

Ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan ympäristölupa on oltava jätteen laitostai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn. Siten asfalttiaseman toiminnalle on haettava ympäristölupa, kun asfalttijätettä käytetään asfalttimassan valmistukseen. Kunnallinen lupaviranomainen voi myöntää luvan, jos asfalttijätteen käyttömäärä on enimmillään 10 000 t/vuosi. Jos asfalttijätettä käytetään tätä enemmän, toimii lupaviranomaisena aluehallintovirasto.

Jätelaki

Jätelaissa (646/2011) käsittelyllä tarkoitetaan jätteen hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien niiden valmistelua. Hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten. Jätteen kierrätyksellä tarkoitetaan toimintaa, jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen. Uusi jätelaki tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2012.

Valtioneuvoston päätös kaatopaikoista

Valtioneuvoston päätöksessä kaatopaikoista (861/1997) tarkoitetaan kaatopaikalla jätteiden käsittelypaikkaa, jossa jätettä sijoitetaan maan päälle tai maahan. Kaatopaikkana pidetään myös tuotantopaikan yhteydessä olevaa paikkaa, jonne jätteen tuottaja sijoittaa omaa jätettään ja yli vuoden käytössä olevaa paikkaa, jossa jätettä varastoidaan väliaikaisesti. Kaatopaikkana ei kuitenkaan pidetä paikkaa, jossa jätettä puretaan sekä lajitellaan, yhdistetään tai valmistellaan muulla tavoin siirrettäväksi muualle esikäsiteltäväksi, käsiteltäväksi tai hyödynnettäväksi. Kaatopaikkana ei myöskään pidetä alle kolmen vuoden pituista jätteen varastointia ennen sen hyödyntämistä tai esikäsitteilyä eikä alle yhden vuoden pituista jätteen varastointia ennen sen käsittelyä. Päätöstä sovelletaan kaikkiin jätemateriaaleihin. Välivarastoinnissa materiaalia on hyödynnettävä vanhimmasta päästä. Päätöksellä on pantu täytäntöön Euroopan unionin lainsäädäntö kaatopaikoista, esim. varastoinnin ja välivarastoinnin aikarajat on annettu neuvoston direktiivillä 1999/31/EY.

2.2 Asfalttijätteen käytön ohjeistus Suomessa

Tiehallinto on vuonna 2007 antanut ohjeita sivutuotteiden käytöstä tierakenteissa (TIEH 2100041-v- 07). Ohjeet on laadittu Tieliikelaitoksen ja VTT:n yhteistyönä ja ohjausryhmän työhön ovat osallistuneet Tiehallinnon, ympäristöministeriön, Uudenmaan ympäristökeskuksen ja Tieliikelaitoksen edustajat. Ohjeisiin on sisällytetty myös asfalttirouheen ja -murskeen käyttö.

Ohjeen mukaan asfalttirouhe ja -murske ovat materiaaleina verrattavissa luonnonkiviainekseen. Etuna on vedenherkkyyden pieneneminen hienoaineksen ollessa sitoutuneena bitumiin. Asfalttirouhe ja -murske ovat kiviainespohjaisina ja vähän hienoainesta sisältävinä teknisesti hyvin käyttökelpoisia ja ongelmattomia materiaaleja. Asfalttijäte on myös ympäristölle ja terveydelle melko riskitön materiaali. Asfaltti kuitenkin muuttuu jätelainsäädännön alaiseksi materiaaliksi, kun se poistetaan käytöstä esim. välivarastoitavaksi.

Asfalttirouhetta syntyy jyrättäessä tiepäällystettä. Asfalttimursketta saadaan murskattaessa päällysteiden purussa syntyviä asfalttikappaleita. Varastoitaessa eri asfalttilaadut tulee erotella niiden tehokasta hyödyntämistä varten. Bitumin ja hyvän kiviaineksen vuoksi asfaltti on hyödyllisintä käyttää uudelleen päällysteen raaka-aineena. Ominaisuuksiensa vuoksi asfalttirouhe ja -murske sopivat myös kantavan kerroksen raaka-aineeksi tai stabilointiin. Asfalttimurskeesta voidaan tehdä myös

työnaikaisia kulutuskerroksia ja kiertoteitä ja käyttää sorateiden pituuskaltevilla kohdilla ehkäisemään syöpymistä. Suositeltava maksimi raekoko on enintään 20 mm.

Jyrsityn asfalttirouheen laatuvaihtelu on vähäistä. Päällysteen purkamisen yhteydessä asfalttikappaleiden purkukasaan voi joutua mm. maa-aineksia ja hyödyntäminen edellyttää lajittelua. Asfalttimurskeen tai asfalttirouheen pitkäaikaista varastointia ei suositella, koska kasoilla on taipumus jäähmettyä ja materiaalin sitoutuvuus alenee. Asfalttimurske murskataan yleensä talvella ja käytetään seuraavana päällystyskautena.

Haitta-aineita esiintyy vain poikkeustapauksessa, jos asfaltin valmistuksessa on käytetty bitumin ja luonnonkiviaineksen sijasta muita materiaaleja tai purettu päällyste on ollut kohteessa, jossa siihen on voinut imeytyä haitallisia aineita. Työterveyshaittaa voivat aiheuttaa lähinnä bitumia korvaavat orgaaniset sideaineet. Puhtaasta asfaltista ei liukene haitallisia aineita, pikemminkin se pidättää niitä. Monista muista jätemateriaaleista poiketen asfaltti soveltuu käytettäväksi myös pohjavesialueilla.

2.3. Asfalttimassan valmistus käyttäen asfalttijätettä

Päällystealan neuvottelukunnan, PANK ry:n, laatimat asfalttinormit (Asfalttinormit 2011) määrittävät asfalttijätteelle annettavat laatuvaatimukset; asfalttinormeissa käytetään termiä asfalttirouhe. Asfalttirouheen tulee olla standardin SFS-EN 13108-8 mukaista. Asfaltin epäpuhtausluokan on oltava F1. Epäpuhtausluokat on määritelty standardissa SFS-EN 12697-42 ja ne jaetaan kahteen ryhmään: Ryhmä 1 (betoni, tiili, metalli, sementtilaasti, alustan materiaali pl. luonnon kiviaines) ja ryhmä 2 (puu, muovi ja keinotekoiset materiaalit). Ryhmään 1 kuuluvia epäpuhtauksia saa olla enintään 1 % ja ryhmään 2 kuuluvia epäpuhtauksia 0,1 % asfalttirouheesta.

Asfalttimassaa, jonka valmistuksessa osa neitseellisistä raaka-aineista korvataan asfalttijätteestä valmistetulla asfalttimurskeella, kutsutaan asfalttialalla uusioasfalttimassaksi. Asfalttimurske sisältää kaikkia asfaltin raaka-aineita ja siten myös korvaa osan kaikista raaka-aineista, tosin on otettava huomioon bitumin ikääntyminen ja ominaisuuksien muutokset sekä myös alkuperäisen kiviaineksen ominaisuuksien muutokset. Asfalttimurskeen määrää uusioasfalttimassassa ei varsinaisesti ole asfalttia koskevissa normeissa ohjattu, vaan uusioasfalttina pidetään sellaista asfalttimassaa, jossa on merkittävä määrä asfalttimursketta. Asfalttimurskeen määrä uusioasfalttimassassa voi periaatteessa olla mikä tahansa, kunhan massalle tai päällysteelle asetetut vaatimukset täyttyvät. Kaikkiin asfalttimassatyyppeihin voidaan lisätä asfalttimursketta korvaamaan neitseellisiä raaka-aineita.

Asfalttimurske voidaan lisätä massanvalmistusprosessiin kolmella yleisesti käytössä olevalla eritavalla:

- 1) RC-syöttimellä (eli uusiomassan syöttimellä) varustetussa asemassa asfalttimurske kuumennetaan omassa rummussa ja lisätään prosessiin sekoittajassa,
- 2) asfalttimurske syötetään kiviainesrummun loppupäässä kuumaan kiviainekseen, jolloin asfalttimurske kuumenee kiviaineksen kuivatuksen "jälkilämmöllä",
- 3) asfalttimurske voidaan syöttää suoraan sekoittajaan. Asfalttimurskeen kuumennuksessa käytetään hyödyksi kiviainekseen sitoutunut ylimääräinen lämpöenergia, mutta toisaalta menetelmää käytettäessä on osattava ennakoita mm. asfalttimurskeen sisältämän vesimäärän vaikutus.

Valmistettaessa uusioasfalttia ensimmäisellä kuvatulla menetelmällä voidaan prosessia ja tuotetta pitää parhaiten hallittavana. Syötettäessä asfalttimursketta kiviainesrumpuun on mahdollista, että rummun korkea lämpötila heikentää bitumin ominaisuuksia. Toisaalta mikäli asfalttimurske on ko-

vin märkää, saattaa kuivatuksen loppuvaiheessa prosessiin tuleva vesi vaikuttaa massan valmistukseen ja siten lopputuotteeseen. Suoraan sekoittajaan asfalttimursketta lisättäessä asfalttimurskeen sisältämä vesimäärä on ennakoitava melko tarkasti, sillä suuri vesimäärä saattaa alentaa massan sekoituslämpötilaa niin paljon, että tuotteesta tulee epäkuranttia.

Asfaltin valmistuksen päästöjen kannalta uusioasfalttimassan valmistus menetelmällä, jossa asfalttimurske kuumennetaan omassa rummussaan, on parhaiten hallittavissa. Toisin kuin kiviaineksesta, asfalttimurskeesta ei kuivattaessa irtoa juurikaan hienoainesta, koska se on pääosin sidoksissa bitumiin. Asfalttimurskeen kuivaamisessa pääosan ilmapäästöistä muodostavat vesihöyry ja polttimeen palokaasut. Uusioasfalttimassan valmistukseen liitetään yleisesti myös ns. blue smoke:n muodostuminen eli sinertävä savupäästö. Se kuitenkin poltetaan kiviainesrummussa ja puhdistetaan edelleen kuten muukin ilma eikä RC-rummun käyttö siten merkittävästi lisää päästöjä ilmaan.

Kun asfalttimurske lisätään prosessiin kiviainesrummun loppupäässä kiviaineksen siirtyessä elevaattorille tai vasta sekoittajassa, ei asfalttimurskeen kuivaamisessa syntyviä kaasuja polteta kiviainesrummussa, vaan ne johdetaan suoraan asfalttiaseman suodatinlaitteistoon. Molemmissa tapauksissa ilmaan joutuvat päästöt puhdistetaan asfalttiaseman tason vaatimalla tavalla, koska asfalttiaseman torniosa on kokonaisuudessaan alipaineisessa tilassa ja kaikki ilma johdetaan aseman suodatinlaitteiston kautta.

2.4. Asfalttijätteen hyödyntäminen Ahvenanmaalla ja Ruotsissa

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut vuonna 2010 asetuksen, jolla eräitä jätteeksi luokiteltuja materiaaleja voidaan käyttää maarakentamisessa (Landskapsförordning om återvinning av vissa avfall i markbyggnad nr 79/2010). Asetuksen mukaan asfalttijätettä voidaan käyttää maarakentamisessa ja uusioasfaltin valmistuksessa tietyin ehdoin. Asetus koskee puhdasta asfalttijätettä (jäteluokka 17 03 02) ja kivihiilitervaa sisältävää asfalttia (jäteluokka 17 03 01). Käytön ehtona puhtaalle asfalttijätteelle on annettu raja-arvo 70 mg/kg 16-PAH (polysyklisiä aromaattisia hiilivetyjä) ja kivihiilitervaa sisältävälle asfaltille 70–1000 mg/kg 16-PAH. Vesistöjen ja talousvesilähteen suojaamiseksi kivihiilitervaa sisältävälle asfaltille annetaan tiukemmat ehdot ja herkillä vesialueilla kuten Natura 2000-alueella sitä ei saa käyttää lainkaan. Hyödyntämispaikassa asfalttijätteen murskauksen pitää tapahtua hieman ennen uuden asfaltin valmistusta. Asfalttijätteen varastointiaika hyödyntämispaikassa on aikaisintaan neljä viikkoa ennen käyttöä, mutta jos asfalttijäte on suojattu, niin varastointiaika normaalitapauksessa on 12 kuukautta ennen hyödyntämistä.

Ruotsi

Ruotsin ympäristölainsäädäntö, Miljöbalk (1998:808), tuli voimaan vuonna 1999 ja korvasi aikaisemman ympäristölainsäädännön. Sen tavoitteina ovat ihmisen terveyden ja ympäristön suojeleminen, luonnon – ja kulttuuriympäristön suojeleminen ja hoitaminen, biologisen monimuotoisuuden turvaaminen, maaperän ja veden suojeleminen sekä uudelleenkäytön ja kierrätyksen suosiminen. Kunnilla on mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä mm. jätehuollosta ja kierrätyksestä.

Ruotsissa asfalttijätteen käyttö asfaltin valmistuksessa on sallittua joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Maassa käytettiin vuoteen 1973 saakka kivihiilitervaa tietöissä. Kivihiiliterva sisältää PAH-yhdisteitä, joista osa on syöpää aiheuttavia, minkä vuoksi niitä sisältävän asfaltin uudelleenkäyttöä rajoitetaan. Tukholma, Göteborg ja Malmö ovat antaneet yhteiset ohjeet PAH-pitoisen asfaltin uudelleen käytöstä. PAH-pitoisuuden ollessa yli 1000 mg/kg asfalttia se katsotaan vaaralliseksi jät-

teeksi eikä sitä saa käyttää tierakenteessa. Jos PAH-pitoisuus on 300 – 1000 mg/kg, asfalttia voidaan käyttää tierakenteessa kulutuskerroksen alapuolella sillä ehdolla, että sitä ei käytetä vesiensuojelualueella ja käytöstä sovitaan ympäristöviranomaisen kanssa (tällaisen asfaltin jätenimike on 17 03 02). Asfalttia, jonka PAH-pitoisuus on 70 – 300 mg/kg, voidaan käyttää tierakenteessa kulutuskerroksen alapuolella (jätenimike 17 03 02). Jos PAH-pitoisuus on alle 70 mg/kg, asfaltti voidaan käyttää uudelleen (jätenimike 17 03 02). Ruotsin tiehallinnon (entinen Vägverket, nykyinen Trafikverket) antaman ohjeen mukaan kivihiilitervapitoisen asfaltin uudelleenkäytöstä pitää sopia tilaajan kanssa. Kunnat voivat myös vaatia kirjallisen ilmoituksen asfaltin kierrätyksestä ennen työn aloittamista, vaikka asfaltin PAH-pitoisuus olisikin alhainen.

Ruotsin tielaitos, kuntainliitto, ilmailulaitos ja linnoitustoimivirasto laativat yhteisen käsikirjan asfaltin kierrätyksestä vuonna 2004. Asfaltin kierrätys voi olla vanhan asfaltin sekoittamista uuteen asfalttimassaan tai tierakennuskohteessa tapahtuvaa uudelleenkäyttöä. Tielaitoksella on arvioitu, että se kierrättää vuosittain n. 500 000 tonnia asfalttia. Asfaltin kierrätystä voidaan tehdä kolmessa prosessissa, jotka jaetaan lämpötilan mukaan kylmään, alle 50 °C, puolilämpimään, 50 – 120 °C ja lämpimään yli 120 °C. Suositusten mukaan lämpimällä prosessilla tuotettu asfaltti sopii tiheästi liikennöidyille teille ja kaduille, kun taas puolilämpimällä ja kylmällä prosessilla tuotettu asfaltti sopii vähemmän liikennöidyille reiteille. Lisäksi jälkimmäiset sopivat pehmeytensä vuoksi paremmin kylmiin olosuhteisiin kuin kovempi asfalttilaatu. Kivihiilitervapitoista asfalttia ei suositella lämpimään prosessiin, koska PAH-yhdisteiden päästöt lisääntyvät yli 160 °C:ssa. Siten sitä voidaan käyttää kylmässä prosessissa yhdessä bitumiseoksen tai sementin tai niiden molempien kanssa. Vuonna 1999 tehdyn selvityksen mukaan noin puolet asfalttikierrätyksestä tapahtui kylmässä prosessissa, kolmasosa lämpimässä prosessissa ja loput puolilämpimässä prosessissa.

Asfalttijätettä voidaan varastoida enintään kolmen vuoden ajan tilapäisessä varastossa, pysyvässä välivarastossa jatkuvaa toimintaa varten tai pysyvän asfalttiaseman yhteydessä.

2.5 Lentotuhkan käyttö asfalttimassan valmistuksessa

Asfalttimassan valmistuksessa käytettävä lentotuhka on luokiteltu tavanomaiseksi jätteeksi nykyisessä jäteluokituksessa. Lentotuhkaa käytetään ns. asfalttifierinä. Asfalttiasemilla käytettävä lehtotuhka on peräisin kivihiilen poltosta ja sen tulee olla Asfalttinormien (2011) mukaista. Asemilla käytetään pääsääntöisesti CE -merkittyä lentotuhkaa. Lentotuhkan myyjä toimittaa lentotuhkan CE-merkintäasiakirjat, sertifikaatit, vaatimustenmukaisuusvakuutukset sekä alkutestausten tulokset ostajalle pyydettäessä.

Erään tuhkantoinittajan mukaan lentotuhka koostuu pääosin seuraavista mineraaleista:

- kvartsi, SiO₂, 45-55%
- korundi, Al₂O₃, 20-30%
- hematiitti, Fe₂O₃, 8-11%
- Kalsiumoksidi, CaO, 4-7%
- Magnesiumoksidi MgO, 3-5%
- Kaliumoksidi K₂O, 1-2 %
- Natriumoksidi, Na₂O, 0-2%.

Lisäksi lentotuhka sisältää vähäisiä ja vaihtelevia määriä raskasmetalleja, joista merkittävimmät ovat molybdeeni, kromi, arseeni, lyijy ja seleeni. Lentotuhkan tuottaja valvoo tuotteensa laatua yhdessä hyväksytyyn koetuslaitoksen kanssa. Viranomaisena lentotuhkan laatua valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), jolle lentotuhkan tuottaja raportoi laadunvalvontatulokset

Lentotuhkan on CE-merkinnän saadakseen täytettävä standardin SFS-EN 13043 vaatimukset, jotta sitä voidaan käyttää asfaltin valmistuksessa. Standardi asettaa vaatimuksia mm. haitallisille hienoaineksille ja kivihiililentotuhkan heikutushäviölle. Lentotuhkan CE-merkintävaatimus tulee myös käytöstä betonin seosaineena, joka sisältyy Euroopan parlamentin ja neuvoston rakennustuoteasetukseen (305/2011). EU:n rakennustuoteasetus tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013. Tämän jälkeen pakollinen CE-merkintä koskee niitä rakennustuotteita, joille on olemassa harmonisoitu tuotestandardi tai eurooppalainen tekninen arviointi.

3. Ehdotus asetukseksi

Ehdotuksessa tarkennettaisiin nykyisiä asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksia, jotka on annettu valtioneuvoston asetuksella 448/2010. Erityisesti meluntorjuntaa koskevia sääntöjä tarkennettaisiin ja täydennettäisiin meluntorjunnasta annetuilla raja-arvoilla. Samalla nykyisen asetuksen meluntorjuntapykälä jaettaisiin useaksi erilliseksi pykäläksi selkeyden vuoksi. Jäte- ja hulevesiä sekä jätehuoltoa koskevia vaatimuksia muutettaisiin vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä.

Uutena asiana sallittaisiin asfalttijätteen ja lentotuhkan käyttö asfaltin valmistuksessa ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaisella rekisteröinti-ilmoituksella tiettyyn määrään asti. Tämän johdosta asfalttijätteen ja lentotuhkan käytöstä annettaisiin tarkempia säännöksiä niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Toiminnanharjoittajan olisi huolehdittava siitä, että asfalttiasemalle saapuva asfalttijäte ei sisällä mm. vaarallisia jätteitä ja että lentotuhka on CE-merkittyä. Asetuksen rekisteröinti-ilmoituksen vaatimukseen lisättäisiin tiedot asfalttijätteen ja lentotuhkan käytöstä ja laadusta. Toiminnan sijoittumisesta, meluntorjunnasta, kirjanpidosta ja tietojen toimittamisesta annettuja säädöksiä täydennettäisiin asfalttijätteen ja lentotuhkan käyttöä koskevilla vaatimuksilla.

4. Ehdotuksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Asfalttijätteen käyttö kaupallisesti merkittävässä mittakaavassa on Suomessa alkanut 1990-luvulla. Sitä ennen asfalttijäte päätyi pääsääntöisesti kaatopaikoille ilman kierrätystä.

Asfalttijätteellä korvattavan bitumin hinnaksi voidaan arvioida noin 23 miljoonaa euroa (per 60 000 tonnia) vuodessa ja kiviaineksen hinnaksi noin 10 miljoonaa euroa (per 1 440 000 tonnia) vuodessa. Nämä summat säästetään nykyisellä asfalttijätteen käyttömäärällä, ja määrän arvioidaan kasvavan vielä tulevaisuudessa. Asfalttijätteen käytön helpottamisella asfaltin valmistuksessa on kysymys suurista taloudellisista vaikutuksista, kun osa neitseellisestä raaka-aineesta korvataan asfalttijätteellä. Lisäksi säästyvät asfalttijätteen loppusijoituskulut.

Lentotuhkalla on korvattu kalkkioksidin käyttöä asfalttimassan valmistuksessa. Samalla säästetään lentotuhkan loppusijoituskuluissa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Asfalttijätteen käyttö on yleistä asfaltin valmistuksessa. Lupaedellytyksen poistuminen vähentäisi kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten työtä lupien valmistelussa. Valvontatehtävät saattaisivat kuitenkin lisääntyä asfalttijätteen käytön kasvaessa. Ympäristöministeriön teettämän selvityksen

mukaan asfalttijätteen käyttö ei lisää asfalttiaseman toiminnasta aiheutuvia haittoja ympäristölle, joten valvontakäyntien ei odoteta lisääntyvän merkittävästi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tulee uutena viranomaisena käsittelemään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat rekisteröinti-ilmoitukset myös asfalttijätettä hyödyntävien asfalttiasemien osalta. Käytännössä viranomaisen tehtäväksi jää asfalttijätteen hyötykäyttöön liittyvien edellytysten valvonta, joka voidaan toteuttaa kun rekisteröijä velvoitetaan liittämään rekisteröintiin tiedot käytetyn asfalttijätteen ja lentotuhkan määristä ja laadusta.

4.3 Ympäristövaikutukset

Asfalttijäte on tutkimuksissa havaittu ongelmattomaksi materiaaliksi. Manner-Suomessa ei ole käytetty kivihiilitervaa sisältävää asfalttia, joten PAH-pitoisuudet jäävät alle 20 mg/kg, joka on valtioneuvoston asetuksessa eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa, ns. MARA-asetuksessa (591/2006,) betonimurskeelle asetettu raja-arvo. Lisäksi tutkimuksissa mm. raskasmetallien ja PCB:n pitoisuudet alittivat MARA-asetuksessa annetut raja-arvot. Asfalttimurskeessa olevat haitta-aineet ovat asfalttijätettä hyödynnettäessä asfalttimassan valmistuksessa ja sen käytössä paremmin sidottuna valmiissa päällystekerroksessa verrattuna irralliseen asfalttirouheeseen. Yleisesti asfalttibetonipäällysteiden vedenjohtavuus on heikkoa. Lisäksi herkillä alueilla kuten pohjavesialueilla on tehty paljon pohjaveden suojausrakenteita, jotka osaltaan pienentävät käytöstä aiheutuvaa riskiä ympäristölle. Kiviaineksen sisältämät raskasmetallit ja arseeni ovat yleensä heikosti liukenevassa muodossa sitoutuneena kiviaineksen rakenteeseen. Tämän korostuu etenkin asfaltinvalmistuksessa käytettävien kiviaineksen kohdalla.

Asfalttijätettä saadaan purku- ja rakennustyökohteista valtakunnallisesti arvioilta noin 1 500 000 tonnia vuodessa. Se on materiaalina uudelleenkäytettävissä ja korvaa käytettäessä noin 60 000 tonnia bitumia ja 1 440 000 tonnia kiviaineksiä. Asfalttijätteen käytön helpottamisella vähenee sen kuljetustarve, joka on yhteensä noin 37 500 rekkakuormallista vuosittain. Kuljetusten vähentyessä vähenevät myös kuljettamisesta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt.

Ympäristöministeriön 2012 teettämässä selvityksessä arvioitiin asfalttijätteen käytön ympäristövaikutuksia asfalttiasemilla. Arviointi tehtiin toiminnan aiheuttamasta melusta, hajusta, päästöistä maaperään ja pohjaveteen sekä ilmapäästöistä. Asfalttijätteen murskauksesta aiheutuvat melupäästöt ovat pienemmät kuin kiviaineksen murskauksen, joten asfalttijätteen käytön todettiin vähentävän asfaltinvalmistuksen aiheuttamaa melua siltä osin, kun asfalttijäte korvaa neitseellisen kiviaineksen murskaamista. Hajuhaitoista merkittävin hajulähde on neitseellinen bitumi. Bitumisäiliöiden hönkäkaasujen käsittely ja hajuhaittojen ehkäisy on teknisesti mahdollista ja sitä on edellytetty asfalttiasemilla, joilla häiriöille alttiit kohteet ovat verrattain lähellä asemaa. Asfalttijätteen käytöstä ei aiheudu erityisiä hajuhaittoja.

Asfalttijätteestä ei kirjallisuusselvityksen perusteella liukenisi merkittäviä määriä haitallisia aineita ympäristöön. Kloridia saattaa vähäisessä määrin liueta liukkaudentorjunta-aineista, mutta tutkimuksen mukaan kloridi ei juuri varastoidu asfalttipäällysteisiin, joten riski on pieni. Tutkimuksen mukaan pieniä määriä saattaa liueta myös polykloorattuja bifenyylejä (PCB-yhdisteitä), mitä pitäisi selvittää tarkemmin. Asfalttiaseman toiminta sinänsä kuitenkin sisältää merkittäviä maaperään ja pohjaveteen kohdistuvia päästöriskejä, mm. polttoaineiden varastointi ja käyttö sekä liikenne. Siten asfalttijätteen käytön ja varastoinnin ei voida katsoa lisäävän maaperään tai pohjaveteen kohdistuvaa päästöriskiä kiinteistöllä merkittävästi eikä aiheuttavan ympäristönsuojelullaista tarkoitettua maaperän pilaantumista tai sen vaaraa.

5. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Asetuksen valmistelussa on käytetty apuna asfalttialan taustaryhmää ja asfalttialan teettämää selvityksiä. Lisäksi ympäristöministeriö teetti erillisen selvityksen Suomen ympäristökeskuksella kierrätysasfaltin käytöstä asfalttiasemilla vuonna 2012. Lausunnot on pyydetty liikenne- ja viestintäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Liikennevirastolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, aluehallintovirastoilta, Suomen Kuntaliitolta, Suomen ympäristökeskukselta (SYKE), Teknologian tutkimuskeskus VTT:ltä, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Infra ry:ltä, Rakennusteollisuus ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, Destia Oy:ltä, Lemminkäinen Infra Oy:ltä ja NCC Roads Oy:ltä. Saaduissa lausunnoissa kannatettiin ehdotettua asetusta. Lausunnoissa ehdotettiin viranomaisten välisen työnjaon selventämistä ja tarkennuksia pykälien teksteihin. Ehdotetut muutokset otettiin huomioon jatkovalmistelussa.

6. Asetuksen voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Asetuksen voimaantulolle annettaisiin siirtymäsäännökset. Ehdotus korvaisi nykyisen asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 448/2010.

7. Yksityiskohtaiset perustelut

1 §

Soveltamisala

Pykälästä poistettaisiin maininta siitä, että asetusta sovelletaan asfalttiasemiin, koska asia käy ilmi jo valtioneuvoston asetuksen otsikosta. Nykyisen asetuksen toinen momentti siirtyisi ensimmäiseksi momentiksi ja sitä tarkennettaisiin siten, että rekisteröinti tehtäisiin ympäristönsuojelulain 65 §:n 1 momentin nojalla. Siten asfalttiaseman rekisteröinti-ilmoitus tehtäisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle riippumatta siitä, käytetäänkö asfalttiasemalla asfalttijätettä ja lentotuhkaa asfalttimassan valmistuksessa. Pykälään lisättäisiin uusi momentti, jossa asetuksen soveltamisalaan lisättäisiin asfalttijätteen ja lentotuhkan hyödyntäminen asfalttiasemalla, kun asfalttijätettä käytetään uuden asfaltin raaka-aineena enintään 200 000 tonnia tai lentotuhkaa enintään 40 000 tonnia vuoden ajan. Asfalttijätteen ja lentotuhkan hyödyntäminen rekisteröintimenettelyn piiriin kuuluvilla asfalttiasemilla on mahdollista ympäristönsuojelulain 30 a §:n 2 momentin nojalla.

Asfalttiasemat kuuluvat rekisteröinnin piiriin laitoksen koosta tai tuotantomääristä riippumatta. Asfalttijätettä käyttäville asemille asetettaisiin jäteaineiden käyttöä koskeva enimmäismäärä jätedirektiivin (2008/98/EY) vaatimusten täyttämiseksi. Jos jäsenvaltio aikoo myöntää direktiivin 24 artiklassa säädettyjä poikkeuksia jätteen käsittelyn luvanvaraisuudesta, "sen on vahvistettava kunkin toimintotyyppin osalta yleiset säännöt, joissa määritellään poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvan jätteen lajit ja määrät sekä käytettävä käsittelymenetelmä" (25 artiklan 1 kohdan 1 virke). Asfalttijätettä ja lentotuhkaa saisi käyttää rekisteröitävällä asfalttiasemalla korkeintaan asetuksessa mainittujen vuotuisten enimmäismäärien verran. Asfalttijätettä saisi käyttää uuden asfaltin raaka-aineena enintään 200 000 tonnia ja lentotuhkaa enintään 40 000 tonnia vuoden aikana. Tätä isompien määrien hyödyntäminen olisi edelleen luvanvaraista. Vuosiraja 200 000 tonnia koskisi asfalttijätteen käyttöä asfalttimassan raaka-aineena. Sen sijaan asfalttijätteen eri käsittelyvaiheille, kuten vastaanotolle, varastoinnille tai murskaukselle, ei asetettaisi erillisiä tonnirajoja. Välillisesti 200 000 tonnin raja vaikuttaisi myös näiden käsittelyvaiheiden enimmäisasfalttimääriin, koska asfalttiasemalle saisi tuoda vain sen omaan käyttöön tarkoitettua asfalttijätettä. Asfalttijätteen käytölle esitetty 200 000 tonnin vuotuinen enimmäismäärä on selvästi suurempi kuin mitä asfalttiasemat tällä hetkellä käyttävät. Suuremmilla käyttömäärillä kannustetaan käyttämään kierrätettyä ainetta neitseellisten raaka-aineiden sijaan.

2 §

Määritelmät

Asfalttiasemalla tarkoitettaisiin laitosta, jossa valmistetaan asfalttimassaa mukaan lukien asfalttijätteen tai lentotuhkan hyödyntäminen asfalttimassan valmistuksessa. Asfalttijätteen murskaaminen aseman alueella on yhden raaka-aineen esikäsittelyä. Murskaamalla tarkoitettaisiin asfalttiasemalla olevaa laitetta. Murskaus olisi siten osa asfalttiaseman toimintaa, vaikka murskaamo olisi siirrettävä yksikkö, joka tuodaan paikan päälle vain tarvittaessa. Asfaltin murskaus sinänsä ei edellytä ympäristölupaa ympäristönsuojeluasetuksen laitosluettelon perusteella. Asfalttiaseman yhteydessä murskaus olisi osa laitoksen eli asfalttiaseman toimintakokonaisuutta. Tämän asetuksen asfalttiasemaa koskevat määräykset esimerkiksi meluntorjunnasta ja ilmaan joutuvien päästöjen rajoittamisesta koskevat myös asfalttiasemalla tapahtuvaa asfaltin murskausta.

Asetukseen lisättäisiin asfalttijätteen ja lentotuhkan määritelmät. Asetus koskisi vain sellaista asfalttijätettä tai lentotuhkaa, jota ei ole määritelty vaaralliseksi jätteeksi jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (179/2012). Samalla rajattaisiin asetuksen piiriin kuuluvien jätteiden lajit, niin kuin

jätedirektiivi edellyttää (25 artiklan 1 kohta). Vaaralliseksi jätteeksi luokitellun asfalttijätteen tai lentotuhkan käyttö olisi kiellettyä sekä rekisteröitävillä että lupamenettelyn piiriin kuuluvilla asfalttiasemilla. Ehdotuksessa asfalttijätteellä tarkoitettaisiin asfaltin paloja ja niistä valmistettua asfalttimurskettä, joiden jätenimike on 17 03 02 eli "muut kuin nimikkeessä 17 03 01 mainitut bitumiseokset". Siten asfalttiasemalla käytettävä asfalttijäte ei saisi sisältää kivihiilitervaa (jätenimike 17 03 01). Selkeyden vuoksi määritelmään kirjoitettaisiin suoraan, ettei bitumiseos sisällä kivihiilitervaa. Lentotuhkalla tarkoitettaisiin kivihiiltä polttavissa energiantuotantolaitoksissa syntyvää lentotuhkaa (jätenimike 10 01 02).

3 §

Asfalttiaseman rekisteröinti-ilmoituksen sisältö

Rekisteröinti-ilmoituksessa tulisi ilmoittaa tiedot asfalttijätteen ja lentotuhkan käytöstä ja laadusta, kuten vuotuiset käsittelymäärät ja -tavat. Vaatimus lisättäisiin 3 kohtaan. Melua koskeva termi korjattaisiin "melutasoksi", koska nykyisessä asetuksessa käytetty termi "melupäästö" tarkoittaa laitteen äänitehoa. Asetuksen tarkoituksena on kuitenkin säätää ympäristölle aiheutuvien meluhaittojen torjunnasta, jolloin käytettävä termi on "melutaso". Melutaso olisi mitattava melulle häiriintyvissä kohteissa, kuten esimerkiksi asuinalueilla. Ilmoitukseen liitettävään karttaan olisi merkittävä myös virkistysalueet, koska melutaso ohjearvoista annettu valtioneuvoston päätös (993/1992) koskee myös niitä.

4 §

Asfalttijäte ja lentotuhka

Asetukseen lisättäisiin uusi pykälä asfalttijätteen ja lentotuhkan käytöstä.

Toiminnanharjoittajan olisi tarkastettava asfalttijäte ja sen mukana oleva siirtoasiakirja jätettä vastaanotettaessa. Jätelain 121 §:n mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja mm. rakennus- ja purkujätteestä ja bitumiseokset luokitellaan rakentamisessa ja purkamisessa syntyväksi jätteeksi. Tarkempi luettelo siirtoasiakirjassa vaadittavista tiedoista on annettu jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (179/2012). Sen 24 §:n mukaan siirtoasiakirjassa on oltava

- 1) jätteen tuottajan tai muun jätteen haltijan, kuljettajan ja vastaanottajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) jätteen siirron ajankohta sekä alkamis- ja päättymispaikka;
- 3) jäteluettelon mukainen jätteen nimike sekä kuvaus jätelajista;
- 4) jätteen määrä;
- 5) jätteen haltijan vahvistus annettujen tietojen oikeellisuudesta;
- 6) jätteen siirron päätyttyä jätteen vastaanottajan vahvistus jätteen vastaanotosta mukaan lukien tiedot vastaanotetun jätteen määrästä

Vaarallisen jätteen siirtoa koskevassa siirtoasiakirjassa on lisäksi oltava seuraavat tiedot:

- 1) jätteen koostumus, olomuoto ja liitteen 3 mukaiset pääasialliset vaaraominaisuudet;
- 2) jätteen pakkaus- ja kuljetustapa;
- 3) jätteen käsittelytapa.

Asfalttijäte ei saisi myöskään sisältää kivihiilitervaa tai vaarallista jätettä, kuten öljyä tai vaarallisia kemikaaleja, eikä siihen kuulumatonta materiaalia. Asfalttijäte voi kuitenkin sisältää kiviainesta, koska se ei vaikeuta asfalttijätteen hyödyntämistä. Asfalttijätteen mukana voi olla vaarallista jätettä esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa jäte on peräisin vanhoilta huoltoasemilta. Mukana olevasta siirtoasiakirjasta ilmenee muun muassa jätteen alkuperä, jolloin tällaiset erät voidaan hylätä.

Lentotuhkan on täytettävä EU:n rakennustuoteasetuksen vaatimukset ja sen on oltava CE-merkittyä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on rakennustuoteasetuksen valvontaviranomainen ja sen tehtävänä on valvoa lentotuhkan laatua ja koostumusta.

Toiminnanharjoittajalla olisi oltava ohjeet asfalttijätteen ja lentotuhkan vastaanotosta, varastoinnista ja käsittelystä sekä tarvittavasta seurannasta ja tietojen toimittamisesta viranomaisille. Ohjeissa koottaisiin yhteen tässä asetuksessa säädetyt vaatimukset sekä ympäristönsuojelulain ja jätelain säännökset niiltä osin, kuin ne koskevat asfalttiasemia.

5 §

Toiminnan sijoittuminen

Pykälän 2 momentti muotoiltaisiin uudelleen ja yhdistettäisiin 3 momentin kanssa. Melua, pölyä tai hajua aiheuttava toiminto olisi sijoitettava vähintään 150 metrin etäisyydelle asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettu pihaluosta tai muusta häiriölle alttiista kohteesta. Alle 150 metrin etäisyydellä voisi säilyttää mm. pala-asfalttia ja asfalttimursketta, koska se ei selvityksen mukaan pölyä eikä aiheuta hajuhaittoja. Sijoittamista koskevat määräykset koskisivat myös asfaltin murskausta. Asfalttiasemalla toimivaa murskaamoa ei saisi sijoittaa 150 metriä lähemmäksi häiriölle altista kohdetta. 150 metrin suojaetäisyys arvioidaan riittäväksi, kun otetaan huomioon asfaltin murskauksen melko alhainen melutaso, 8 §:ssä asetetut meluntorjuntavaatimukset ja 19 §:ssä asetetut melutason tarkkailuvälit. Jos 9 §:n vaatimusta melutasoista ei kaikista käyttöön otetuista meluntorjuntakeinoista huolimatta saavuteta, toiminta alueella ei ole mahdollista.

Asfaltin murskaaminen ei ole yhtä äänekkästä kuin kiviaineksen murskaus, jolloin ulkomelun ohjeet voidaan joillakin asfalttiasemilla saavuttaa oikeilla meluntorjuntatoimenpiteillä jo 150 metrin etäisyydellä toiminnasta.

Asfalttiaseman toiminnalta edellytetään ympäristölupaa mm., jos toiminta sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle tai jos toiminnasta aiheutuu kohtuutonta rasisusta naapureille (ympäristönsuojelulain 30 §:n 4 kohta). Rekisteröinti väistyy näissä tapauksissa ja tilalle tulee siis ympäristölupa. Asfalttijätteen käyttö ei muuta tätä järjestelyä.

6 §

Ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittaminen

Pykälän numerointia muutettaisiin. Muutoksia nykyisen asetuksen vaatimukseen ei tulisi.

7 §

Hajun leviämisen torjunta

Pykälän numerointia muutettaisiin. Muutoksia nykyisen asetuksen vaatimukseen ei tulisi.

8 §

Meluntorjunta

Pykälässä on säädetty asfalttiaseman meluntorjunnasta. Nykyisen asetuksen meluntorjuntapykälä jaettaisiin asetuksen selkeyden parantamiseksi kolmeen eri pykälään, josta yksi koskisi meluntorjuntaa, toinen melutasoja ja kolmas melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajoja. Pykälän numerointi muuttuisi tämän vuoksi.

Meluntorjunnassa olisi käytettävä parasta käyttökelpoista tekniikka ja noudatettava ympäristön kannalta parasta käytäntöä. Asetusta sovellettaisiin jatkossa myös asfalttijätteen murskaamiseen. Asfalttiasemalla voisi ottaa vastaan asfaltin paloja, joita toiminnanharjoittaja murskaa voidakseen hyödyntää niitä omassa asfaltinvalmistuksessaan. Rekisteröitävällä asfalttiasemalla ei saisi murskata asfalttijätettä toisten toimijoiden tarpeisiin, koska asfaltin murskaamon ympäristövaikutukset poikkeaisivat asfalttiaseman toiminnasta olennaisesti. Murskaamisajat ja -määrät kasvaisivat ja aseman liikennemäärät lisääntyisivät. Sen sijaan ympäristöluvalla murskausta voidaan tehdä myös toisten asfalttiasemien tarpeisiin. Meluhaitan rajoittamiseksi pykälään lisättäisiin uusi vaatimus asfaltin murskaukselle. Murskaamo olisi sijoitettava niin, että voimakas ääni ei suuntaudu meluhäiriöille alttiimpiin kohteisiin. Asfalttiaseman kiviainekasat olisi sijoitettava mahdollisuuksien mukaan niin, että ne estävät melun leviämisen melulle alttiisiin kohteisiin.

Sijoittamista koskevat uudet vaatimukset olisivat parhaan käytännön mukaisia. Vastaavat, sijoittamista koskevat vaatimukset ovat käytössä myös kivenmurskaamoilla. Asiasta säädetään kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 6 §:ssä.

9 §

Melutaso

Pykälässä säädettäisiin melutasoista. Pykälässä mainitut keskiäänitasot ja aikarajat vastaavat melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) annettuja arvoja. Melutilanteen arvioinnissa olisi otettava huomioon myös alueen muiden melulähteiden aiheuttama melutaso. Muilla melulähteillä tarkoitettaisiin alueella olevia muita toimijoita, kuten jäteasemaa tai konepajaa. Melutasolla tarkoitettaisiin siten kyseisen alueen kokonaisäänitasoa.

10 §

Melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajat

Pykälä sisältäisi nykyisen asetuksen säännöksen siirrettävien asfalttiasemien aikarajoista. Uutena vaatimuksena olisi asfalttijätteen murskaukselle annettava aikaraja, jonka mukaan murskaus olisi sallittua vain arkipäivisin kello 7 – 22, jos murskauslaitos sijaitsee alle 500 metrin etäisyydellä melulle alttiista kohteesta.

11 §

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Pykälän numerointia muutettaisiin. Muutoksia nykyisen asetuksen vaatimukseen ei tulisi.

12 §

Jäte- ja hulevedet

Pykälän numerointia muutettaisiin. Samalla muutettaisiin viittaus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annettuun valtioneuvoston asetukseen vastaamaan uutta asetusta 209/2011.

13 §

Toiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto

Pykälän numerointia ja otsikko muutettaisiin. Uusi otsikko vastaisi paremmin pykälän sisältöä erotukseksi jättemateriaalien käytöstä asfalttimassan valmistuksessa. Pykälän viittaukset ja termit muutettaisiin vastaamaan uutta jätelakia sekä sen nojalla annettavia säädöksiä. Vaarallinen jäte ja muu jäte vietäisiin käsiteltäväksi laitokseen, joka jätelain 29 §:n mukaan saisi ottaa vastaan jätettä. Tällaisia ovat muun muassa vastaanottaja, jolla jätelain 11 luvun mukaisen jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen perusteella on oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä tai jolla on ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tai saman lain mukaisen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröinnin perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä. Jätteen saa luovuttaa myös vastaanottajalle, jolta ei edellytetä 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä, merkitsemistä, ympäristölupaa tai rekisteröintiä, jos tällä on riittävä asiantuntemus sekä taloudelliset ja tekniset valmiudet jätehuollon järjestämiseen. Pykälään lisättäisiin aikaraja, kuinka kauan jätettä saa varastoida asfalttiasemalla. Aikarajat on annettu valtioneuvoston päätöksessä kaatopaikoista. Jos jätettä varastoidaan alueella kauemman aikaa, alue katsotaan kaatopaikaksi.

14 §

Poikkeukselliset tilanteet

Pykälä jaettaisiin neljään erilliseen pykälään selvyuden parantamiseksi: ensimmäinen koskisi poikkeuksellisia tilanteita, toinen onnettomuuksiin varautumista, kolmas rakenteiden ja laitteiden kunnossapitoa ja neljäs vastuuhenkilöä. Pykälien numeroinnit muuttuisivat vastaavasti.

Pykälää täsmennettäisiin siltä osin, että toiminnanharjoittajan on aloitettava poikkeuksellisten tilanteiden ympäristövaikutusten selvittäminen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sijasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa, jos laitos on luvanvarainen ja lupaviranomainen on aluehallintovirasto. Samalla täsmennetään menettelyä häiriötilanteessa. Toimintaa saadaan jatkaa, kun häiriö on korjattu.

15 §

Onnettomuuksiin varautuminen

Pykälä sisältäisi vaatimukset ennalta varautumisesta. Muutoksia nykyisen asetuksen vaatimukseen ei tulisi.

16 §

Rakenteiden ja laitteistojen kunnossapito

Pykälä sisältäisi vaatimukset rakenteiden ja laitteistojen kunnossapidosta ja huollosta. Muutoksia nykyisen asetuksen vaatimukseen ei tulisi.

17 §

Toiminnan vastuuhenkilö

Pykälä sisältäisi vaatimukset toiminnan vastuuhenkilöstä. Pykälään lisättäisiin vaatimus ilmoittaa yhteystiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ennen toiminnan aloittamista, jos toimivaltainen lupaviranomainen on aluehallintovirasto.

18 §

Toiminnan sekä sen päästöjen ja vaikutusten tarkkailu

Pykälän otsikkoa ja numerointia muutettaisiin. Samalla melutason tarkkailua koskevat momentit erotettaisiin omaksi pykäläkseen. Kiinteän asfalttiaseman poistokaasujen mittausvelvoitteet eivät muuttuisi. Jatkossa mittauksia olisi tehtävä kuitenkin enemmän: päästöt on mitattava, kun prosessissa käytetään asfalttijätettä tai tavanomaista kiviraaka-ainetta. Asfalttijätteen käyttö ei vaikuta päästöihin niin merkittävästi, että mittausvaatimuksia pitäisi muuttaa. Asfaltinvalmistuksen kokonaisuus vaikuttaa aseman päästöihin enemmän kuin käytettävä raaka-aine. Asfalttijätteen käyttö asfaltin valmistuksessa lisää prosessin suhteellisia hiukkaspäästöjä, mutta vähentää NO₂-päästöjä. Asfaltin tuotannossa syntyy lisäksi mm. SO₂-, VOC- ja PAH-päästöjä.

19 §

Melutason tarkkailu

Pykälä sisältäisi määräykset melutason tarkkailusta. Melumittaus olisi jatkossa ajoitettava niin, että asemalla on käynnissä asfalttimassan valmistuksen lisäksi asfalttijätteen murskaus. Pykälään lisättäisiin tätä koskeva tarkennus. Melumittaus olisi tehtävä asfalttiaseman tavanomaisen käyttötilanteen ollessa meluisimmillaan. Näin voidaan varmistaa, että toiminta pysyy 9 §:n mukaisten melutasojen rajoissa.

Samalla pykälään lisättäisiin uusi, kaikkia kiinteitä asfalttiasemia koskeva velvoite mitata toiminnan melutasot uudelleen toiminnan olennaisesti muuttuessa. Olennaisella muutoksella tarkoitettaisiin esimerkiksi toiminnan volyymin merkittävää lisääntymistä. Lisäksi valvontaviranomaisella olisi oikeus vaatia melumittausta. Melumittausta voisi vaatia esimerkiksi silloin, kun toiminnan volyymi olisi kasvanut huomattavasti sitten viime mittauksen tai epäiltäisiin naapureille aiheutuvan haittaa muun muassa saapuneiden valitusten vuoksi. Pykälään tehtäisiin myös kielellisiä täsmennyksiä.

20 §

Kirjanpito ja tietojen toimittaminen

Pykälän otsikkoa ja numerointia muutettaisiin. Pykälään lisättäisiin velvoite vuosiraportin toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos toimivaltainen lupaviranomainen on aluehallintovirasto. Tiedot olisi toimitettava myös vastaanotetun ja käytetyn asfalttijätteen ja lentotuhkan määrästä. Toiminnassa syntyneestä jätteestä olisi vuosiraportissa oltava jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 20 §:n mukaiset tiedot. Kirjanpidon säilyttämisen aikaraja nostettaisiin kuudeksi vuodeksi kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti.

21 §

Toiminnan lopettaminen

Pykälän numerointia muutettaisiin. Samalla termi "ongelmajäte" muutetaan uuden jätelainsäädännön mukaisesti "vaaralliseksi jätteeksi". Suunnitelma maaperän ja pohjaveden pilaantumisesta voi koskea esimerkiksi asfalttijätteen varastointiin käytetyn alueen pilaantuneisuuden selvittämistä. Jos asfalttikasat ovat olleet vuosikymmeniä samalla paikalla, on pilaantumisen selvittäminen perusteltua. Lisäksi voi olla tarpeen selvittää polttoaineiden varastointipaikan maaperän pilaantuneisuutta. Sen sijaan siirrettävillä asfalttiasemilla maaperätutkimukset eivät yleensä olisi tarpeen.

22 §

Ilmoitus toiminnan muutoksista

Pykälän numerointia muutettaisiin. Samalla lisättäisiin tarkennus viranomaisten välisestä työnjaosta siten, että jos lupaviranomainen on aluehallintovirasto, toiminnan olennaisista muutoksista on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

23 §

Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Samalla kumottaisiin asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (448/2010).

24 §

Siirtymäsäännökset

Asetuksen siirtymäsäännökset vastaisivat nykyisen asetuksen siirtymäsäännöksiä. Asetus vaikuttaisi välittömästi vain uusiin asfalttiasemiin. Jos asfalttiasema on jo rekisteröity ja se ryhtyisi käyttämään asfalttijätettä tai lentotuhkaa, koskisi asetus myös niitä välittömästi. Jos asfalttiasemalla on jo olemassa ympäristölupa, joka kattaa myös asfalttijätteen käyttämisen asfalttimassan valmistuksessa, niin toimintaa voitaisiin jatkaa entisellään. Olemassa olevat laitokset tulisivat asetuksen piiriin ensimmäisen momentin 1–3 kohdassa mainittujen tilanteiden kautta, kuitenkin viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018.

Pykälän ensimmäisen momentin 1 kohdan mukaan asetuksen voiman tullessa ympäristöluvalla toimivaan, asfalttijätettä tai lentotuhkaa käyttävään asfalttiasemaan sovellettaisiin tätä asetusta heti kun aseman toiminnassa tapahtuu sellainen olennainen muutos, joka edellyttää ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin mukaan ympäristölupaa tai sen uudelleen harkintaa. Luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen toiminnan muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

Ympäristönsuojelulain 55 §:n mukaan ympäristölupaan on liitettävä niin sanottu tarkistuslauseke eli ilmoitettava päivämäärä, jolloin toistaiseksi voimassaolevan ympäristöluvan lupamääräykset on saatettava tarkistettavaksi ja tarvittaessa ajanmukaistettaviksi. Määräaikainen lupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset on tuolloin esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/61/EY) mukaan luvanvaraista toimintaa. Erityisestä syystä myös määräaikaisessa luvassa voidaan määrätä lupamääräyksen tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Pykälän ensimmäisen momentin 2 kohdan mukaan ennen ympäristöluvanvaraiseen toimintaan sovellettaisiin tätä asetusta tuosta luvan tarkistuspäivämäärästä lukien.

Pykälän ensimmäisen momentin 3 kohdan mukaan asfalttiasemaan sovellettaisiin tätä asetusta siitä lukien kun ympäristölupaa tulisi muuttaa ympäristönsuojelulain 58 §:n 1 momentin mukaan. Luvan myöntäneen viranomaisen on luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän hakemuksesta muutettava lupaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta, taikka siitä aiheutuu ympäris-

tönsuojelulaissa kielletty seuraus. Lisäksi lupaa on muutettava, jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia tai jos lupamääräyksen perusteiden havaitaan olevan virheelliset eikä määräyksen muuttamisesta aiheudu tarvetta harkita uudelleen luvan myöntämisen edellytyksiä taikka jos olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin menettelystä silloin, kun asfalttiasemaa koskeva ympäristölupa-asia olisi lupaviranomaisessa vireillä tämän asetuksen voimaantullessa.

Asetuksen voimaan tullessa vireillä oleva asfalttiasemaa koskeva ympäristölupa-asia, jota ei ole kuulutettu, raukeaisi asetuksen voimaan tullessa ja viranomaisen rekisteröisi toiminnan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään sekä ilmoittaisi rekisteröinnistä toiminnanharjoittajalle, jollei ole kysymys ympäristönsuojelulain 30 §:n 4 momentissa tarkoitetusta toiminnasta. Ympäristölupa vaaditaan aina toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta tai jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista taikka toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. Lisäksi ympäristölupa vaaditaan toiminnalle, joka sijaitsee tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella, joka todennäköisesti aiheuttaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettuja seurauksia tai joka on osa luvanvaraista ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa.

Asetuksen voimaan tullessa vireillä oleva asfalttiasemaa koskeva lupa-asia, joka on kuulutettu, käsiteltäisiin tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja toimintaan sovellettaisiin tätä asetusta 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ajankohdasta.